

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดของต่างประเทศและประเทศไทย เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดและการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา และเพื่อแสวงหารูปแบบการให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตาที่เหมาะสม โดยใช้วิธีการศึกษาจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Study) และการสำรวจภาคสนาม (Field Study) โดยมีแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งได้แก่ เด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างเข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา จำนวน 108 คน ครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างเข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา จำนวน 30 คน เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา จำนวน 38 คน และการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ปฏิบัติงาน นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด จำนวน 6 ท่าน รวมทั้งสิ้น 182 คน

ผลการศึกษา พบว่า ประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ล้วนมีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยต่อการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ว่าการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดควรมุ่งเน้นการแก้ไขฟื้นฟู และสงเคราะห์ที่เหมาะสม ตรงกับสภาพปัญหา ความจำเป็น และระยะเวลาการฝึกอบรมที่แตกต่างกันของเด็กและเยาวชนแต่ละราย เด็กและเยาวชน และครอบครัวของเด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ต่อสัมพันธ์ภาพในครอบครัวอยู่ในระดับมาก แต่ก็มีประเด็นที่ทัศนคติของประชากรทั้ง 2 กลุ่มไม่สอดคล้องกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางด้านมุมมองและความคิดเห็นที่ต่างหากันที่อาจจะเป็นสาเหตุก่อให้เกิดปัญหาด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวขึ้นได้ หากสมาชิกภายในครอบครัวไม่มีการพูดคุยกัน และการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนนั้น ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ควรที่จะให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการด้วย เพื่อให้การแก้ไข ฟื้นฟู และสงเคราะห์เด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชนในด้านการปรับตัวเข้าสู่สังคมภายนอก และเตรียมความพร้อมของครอบครัวในด้านวิธีการดูแลเด็กและเยาวชนอีกด้วย

ทั้งนี้เนื่องจาก เด็กและเยาวชนจะอยู่ในความดูแลของศูนย์ฝึกและอบรมฯ เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่ครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการอบรม ชัดเกล้าทางสังคมแก่เด็กและเยาวชน รวมทั้ง

เมื่อเด็กและเยาวชนได้รับการปล่อยตัวออกจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ แล้ว เด็กและเยาวชนก็จะต้องกลับไปอาศัยอยู่กับครอบครัวตามเดิม หากเด็กและเยาวชนกลับไปอยู่กับครอบครัวที่ไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองประกอบกับสภาพแวดล้อมเดิม ๆ ก็จะมีผลให้พวกเขากระทำความผิดซ้ำขึ้นอีกได้โดยง่าย โดยรูปแบบที่เหมาะสม ก็คือ การให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ตั้งแต่กระบวนการแรกจนกระบวนการสุดท้ายของการฝึกอบรม เนื่องจากครอบครัวจะรับทราบกระบวนการฝึกอบรมตั้งแต่เริ่มแรกที่เด็กและเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ตลอดจนทราบถึงบทบาทของตนเองว่าจะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมได้อย่างไรบ้าง ขั้นตอนใดบ้าง ตลอดจนการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชนเพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น โดยปัญหาอุปสรรคในการให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ คือ กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมยังมีน้อยอยู่ รวมทั้งข้อจำกัดด้านองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานกับครอบครัวของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ สำหรับครอบครัวของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ต้องทำงานหารายได้เพื่อเลี้ยงครอบครัว จึงไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในวันที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ จัดขึ้นได้ นอกจากนั้นแล้ว อาจส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนที่ไม่มีครอบครัว ไม่มีผู้ดูแลได้ ถึงแม้ว่าศูนย์ฝึกและอบรมฯ จะมีการจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์ให้กับเด็กและเยาวชนเหล่านั้น แต่ก็ไม่สามารถที่จะหาได้จำนวนครบสำหรับเด็กและเยาวชนทุกคน และทุกครั้งไป

ข้อเสนอแนะของการศึกษา รัฐบาลควรกำหนดอำนาจหน้าที่ให้กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการปฏิบัติงานกับครอบครัวของเด็กและเยาวชนอย่างชัดเจน ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับครอบครัวของเด็กและเยาวชนและดำเนินการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนแต่ละราย เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัวกับเด็กและเยาวชนให้เกิดการพัฒนาไปในทางที่ดี และกระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลเด็กและเยาวชน ภายหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ เพื่อเป็นการเฝ้าระวังป้องกันการกระทำผิดซ้ำในอนาคต